

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wojnicka

na posiedzeniu w dniu 16 maja 2014 r.,

w sprawie sędziego w stanie spoczynku ppłk. rez. **M. L.**

w związku z zażaleniami obwinionego sędziego i Zastępcy Rzecznika
Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych

na postanowienie Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...]

z dnia 12 lutego 2014 r.,

p o s t a n o w i ł:

**1) uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę
Sądowi Apelacyjnemu - Sądowi Dyscyplinarnemu w
[...] do rozpoznania;**

**2) na podstawie art. 430 § 1 kpk w zw. z art. 429 § 1 kpk i
art. 345 § 1 kpk w zw. z art. 128 usp zażalenie obwinionego
M. L. pozostawić bez rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 12 lutego 2014 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny, na podstawie art. 345 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., przekazał sprawę Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych w celu uzupełnienia postępowania dyscyplinarnego, wobec istotnego jego braku w postaci niedopuszczenia dowodu z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów przy

wystąpieniu uzasadnionych wątpliwości co do poczytalności obwinionego M. L. w rozumieniu art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k. wobec uznania przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny, że dokonanie tych czynności dowodowych powodowałoby znaczne trudności.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd pierwszej instancji stwierdził, że ujawnione wątpliwości co do poczytalności obwinionego istniały już w trakcie prowadzonego przez Zastępcę Rzecznika postępowania dyscyplinarnego, który nie rozpoznał złożonego przez obwinionego wniosku o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu i przesłał wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej do Wojskowego Sądu Dyscyplinarnego. Niedopuszczenie dowodu z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów już na etapie postępowania dyscyplinarnego uznał Sąd Apelacyjny za istotny brak tego postępowania, którego nie da się łatwo konwalidować w toku postępowania sądowego, bo wiązałoby się to, w jego ocenie, z podjęciem przez Sąd prac- i czasochłonnych czynności i powodowałoby zakłócenia toku postępowania sądowego.

Powyższe postanowienie zaskarżyli zażaleniami, na podstawie art. 345 § 3 k.p.k., Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych oraz obwiniony.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego zaskarżył postanowienie w całości, zarzucając mu obrazę art. 345 § 1 k.p.k. wskutek wydania przez Sąd tego postanowienia po rozpoczęciu rozprawy dyscyplinarnej, pomimo, że wskazany brak ujawnił się już w toku postępowania dyscyplinarnego i uniemożliwił zastosowanie art. 397 § 1 k.p.k. Nadto tenże żalący zarzucił, że nawet istotny brak ujawniony w toku postępowania dyscyplinarnego mógł zostać usunięty w postępowaniu sądowym przez Sąd dyscyplinarny, bo nie spowodowałoby to znacznych trudności.

Zarzut obrazy art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k. uzasadnił ten żalący błędnym przyjęciem, że przeprowadzenie omawianego dowodu przez Sąd spowodowałoby uchybienie wymogowi rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, podczas gdy w razie ewentualnej konieczności wyznaczenia przez Sąd obrońcy z urzędu i ewentualnej konieczności orzeczenia przez sąd o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu obwinionego na badanie, to właśnie zaskarżone postanowienie spowoduje

opóźnienie w rozpoznaniu sprawy i rozstrzygnięciu jej w rozsądnym terminie, uwzględniającym przedawnienie karalności przewinień dyscyplinarnych.

Zastępca Rzecznika wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Z kolei obwiniony zarzucił zaskarżonemu postanowieniu brak rozstrzygnięcia w kwestii zwrotu sprawy Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego celem uzupełnienia całego postępowania dyscyplinarnego, prowadzonego od początku – w ocenie tego żalącego – z rażącym naruszeniem prawa obwinionego do obrony.

W uzasadnieniu zażalenia obwiniony stwierdził natomiast, że należy zgodzić się z rozstrzygnięciem Sądu I instancji, bo materiał dowodowy został zgromadzony przez Rzecznika Dyscyplinarnego z rażącym naruszeniem prawa obwinionego do obrony, a postanowienie o zwrocie akt powinno zawierać punkt o obowiązku ponownego przeprowadzenia czynności postępowania dyscyplinarnego z udziałem obrońcy, których nie można konwalidować w postępowaniu sądowym.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Zażalenie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego zasługiwało na uwzględnienie wobec zasadności sformułowanych w nim zarzutów, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy Sądowi Apelacyjnemu do rozpoznania.

Natomiast zażalenie obwinionego Sąd Najwyższy postanowił pozostawić bez rozpoznania na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i art. 345 § 3 k.p.k. oraz w zw. z art. 128 u.s.p.

Z mocy art. 128 u.s.p. przyjęto w postępowaniu dyscyplinarnym otwartą formułę recypowania przepisów k.p.k., co pozwala racjonalnie korzystać w procedurze dyscyplinarnej z przepisów procedury karnej. Oznacza to co do zasady przejęcie konkretnych rozwiązań na grunt specyfiki postępowania dyscyplinarnego, z odpowiednimi modyfikacjami z niej wynikającymi, co dotyczy zarówno nazewnictwa, jak też i interpretacji zasad dotyczących postępowania.

Okolicznością bezsporną w sprawie jest, że zaskarżone postanowienie zostało wydane z powołaniem się na art. 345 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. jako jego podstawę, pomimo, że zapadło ono już po wywołaniu sprawy, a więc po rozpoczęciu rozprawy głównej. Tymczasem zasadnie wywiódł Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego w zażaleniu, że umiejscowienie art. 345 k.p.k. w rozdziale 40

zatytułowanym „Wstępna kontrola oskarżenia” skutkuje możliwością zastosowania powołanego przepisu jedynie na etapie poprzedzającym rozpoczęcie rozprawy głównej. Moment rozpoczęcia rozprawy przez jej wywołanie (art. 381 k.p.k.) zamyka więc czasokres, w którym dopuszczalne jest przekazanie sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu w celu uzupełnienia postępowania dyscyplinarnego na podstawie art. 345 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. Innymi słowy, przedmiotowe orzeczenie wydane na podstawie powołanych przepisów może więc zapaść tylko przed rozpoczęciem rozprawy głównej, tj. przed jej wywołaniem (v. postanowienie SN z dnia 17 października 2007 r. sygn. akt WZ 40/07, LEX nr 476284). Wydanie zaskarżonego postanowienia, dokonane już po rozpoczęciu rozprawy, na podstawie art. 345 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. nastąpiło więc z oczywistym naruszeniem powyższych przepisów, co zasadnie zarzucił żalący.

Pomijając nawet aspekt czasowy możliwości stosowania powołanych przepisów, nie wystąpiły również i materialnoprawne przesłanki zastosowania art. 345 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., i to mające przecież z woli ustawodawcy kumulatywny charakter. Przesłankami przekazania przez sąd sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu w celu uzupełnienia postępowania dyscyplinarnego są istotne braki tego postępowania i to takie, których usunięcie przez sąd, poprzez dokonanie niezbędnych czynności, powodowałoby znaczne trudności. Zasadnie zatem twierdzi żalący, że zastosowanie także i art. 345 § 1 k.p.k. ma na celu takie ukształtowanie postępowania karnego, aby rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło w rozsądnym terminie, co jednoznacznie wynika z art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k. Tymczasem przekazanie sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu tylko w celu przeprowadzenia dowodu z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów, zamiast dopuszczenia i przeprowadzenia tego samego dowodu przez Sąd Dyscyplinarny, nie uwzględnia zasady procesowej wynikającej z art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k., znajdującego również zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym w związku z art. 128 u.s.p. Jeśli bowiem nawet dopuszczenie i przeprowadzenie wspomnianego dowodu wiązałoby się z praco- i czasochłonnymi czynnościami Sądu Dyscyplinarnego, to brak jest wskazania jakichkolwiek przekonujących argumentów tego Sądu, aby samodzielne dokonanie przez Sąd tych uciążliwych nawet czynności powodowało znaczne trudności i zakłócenia toku postępowania sądowego. Dotychczasowe złe

doświadczenia Sądu Dyscyplinarnego w tej materii nie są bowiem równoznaczne z wystąpieniem drugiej kumulatywnej ustawowej przesłanki, określonej w art. 345 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.

Natomiast zażalenie obwinionego M. L. nie może podlegać rozpoznaniu, albowiem akceptując samą decyzję o zwrocie sprawy do postępowania wyjaśniającego, zakwestionował on jedynie zakres zwrotu sprawy, co jest niedopuszczalne w świetle unormowania zawartego w art. 345 § 3 k.p.k., jak i art. 425 § 3 k.p.k. Zgodnie z art. 345 § 3 k.p.k. zaskarżalne jest bowiem jedynie postanowienie o zwrocie sprawy, zatem *a contrario* nie jest możliwe zaskarżanie postanowienia odmawiającego zwrotu. Tym samym też nie może być kwestionowana zbyt wąska przyczyna zwrotu sprawy. Ponadto nie wskazuje to na istnienie *gravamen* po stronie podmiotu podnoszącego taki zarzut. Jeżeli bowiem w przekonaniu obwinionego konieczne jest przeprowadzenie innych jeszcze określonych czynności dowodowych, a sąd nie uznał ich za na tyle trudne do przeprowadzenia, by z ich powodu dokonać zwrotu sprawy, to może on w toku postępowania dowodowego przed sądem złożyć odpowiednie wnioski dowodowe.

Wobec powyższego, Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie drugim sentencji swego postanowienia na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k., art. 345 § 3 k.p.k. i w zw. z art. 128 u.s.p.